

Les formes de l'article (Форми артикля). L'article partitif (Частковий артикль). L'omission de l'article (Невживання артикля)

Форми артикля

За виключенням деяких випадків, іменник у французькій мові вживається з артиклем, що вказує на його рід, число, означеність чи неозначеність. Артикль стоїть безпосередньо перед іменником і ніколи не наголошується, оскільки утворює одну ритмічну групу з іменником.

У французькій мові існує три види артиклів:

- ✓ означений артикль (l'article défini)
- ✓ неозначений артикль (l'article indéfini)
- ✓ частковий артикль (l'article partitif)

Артикль	Однина		Множина
	Чоловічий рід	Жіночий рід	
означений	le (l')	la (l')	les
неозначений	un	une	des
частковий	du (de l')	de la (de l')	

Форми **l'** і **de l'** називаються *елідованими* (article élide) (*скороченими*) і вживаються перед словами, що починаються з голосного чи **h** німого: *Je vais à l'école.*

Означений артикль може мати *злиті* форми (article contracté), які утворюються при з'єднанні прийменників **à** і **de** з артиклями **le** і **les**:

à + le → au de + le → du
à + les → aux de + les → des

Артикль завжди стоїть перед іменником до якого відноситься. Між іменником і артиклем можуть знаходитись лише прикметники або порядкові числівники: *un bon élève, le premier jour.*

L'article défini (означений артикль) вживається:

1. Перед іменниками, що називають відомі мовцю предмети, особи:

Les ouvriers de cette usine finissent le travail à 18 heures. – Робітники цього заводу закінчують роботу о вісімнадцятій годині.

Les étudiants vont finir la traduction difficile. – Студенти зараз закінчать складний переклад.

2. Коли особа чи предмет вже згадувались або є єдиними у ситуації:

Fermez la fenêtre, s'il vous plaît. – Закрийте вікно, будь ласка.

N'as-tu pas oublié les clés? – Ти не забув ключі?

3. Перед іменниками, що позначають один у своєму роді предмет:

Le soleil brille. – Сонце світить.

Le vent souffle. – Вітер віє.

4. Перед географічними назвами (країн, рік, озер, гір тощо):

La France se trouve en Europe. – Франція знаходиться в Європі.

La Seine est un grand fleuve. – Сена – велика ріка.

Les Alpes sont couvertes de neige. – Альпи вкриті снігом.

5. Перед іменниками, що позначають клас предметів:

La rose est une fleur. – Роза – це квітка.

6. За наявності слів, що уточнюють особу чи предмет, тобто мають означення виражене прикметником, іменником з прийменником, підрядним реченням:

C'est un livre. C'est le livre de ma sœur. – Це книга. Це книга моєї сестри.

7. Після дієслів: **aimer** (любити), **adorer** (обожнювати), **détester** (ненавидіти), **préférer** (віддавати перевагу) тощо: *J'aime le chocolat.* – Я люблю шоколад.

L'article indéfini (неозначений артикль) вживається:

1. Для позначення предмета чи особи, що згадується вперше:

J'ai rencontré un homme et une femme. – Я зустрів чоловіка і жінку.

2. Перед іменниками, що позначають один чи декілька предметів одного виду:

Voici un garçon. – Це хлопець. *Voici des livres.* – Ось книги (декілька).

3. Для позначення невизначеної кількості предметів:

Sur la table il y a des livres et des cahiers. – На столі лежать книги і зошити.

4. Для позначення одиничності предмета, особи:

Il a une sœur et deux frères. – У нього є одна сестра і два брати.

5. Після звороту **c'est ... (ce sont ...)**:

C'est une table. – Це стіл. *Ce sont des crayons.* – Це олівці.

6. Після зворотів **il y a, il est, il existe, il se trouve, il fait**:

Il y a un livre sur table. – На столі є книга.

Il existe des exceptions de cette règle. – Існують винятки з правила.

7. У стійких виразах з дієсловом **avoir**, що позначають почуття, рух:

avoir un geste – жестикулювати; *avoir un sourire* – посміхнутися.

L'article partitif (Частковий артикль)

У французькій мові, крім означеного та неозначеного, є ще один вид артиклю – **частковий (article partitif, part – частина): du, de la, de l'**, який як і неозначений артикль вказує на неозначеність іменника, але вживається перед незліченими іменниками, тобто такими, що вживаються лише в однині. Наприклад: *eau (f)* вода, *viande (f)* м'ясо, *pain (m)* хліб, *patience (f)* терпіння, *imagination (f)* уява. Частковий артикль вказує на невизначену кількість речовини, неповний об'єм поняття. Порівняйте:

Неозначений артикль

J'ai acheté une revue.

J'ai acheté des cigarettes.

Je cherche un disque.

Частковий артикль

J'ai acheté du pain.

Je cherche du travail.

Перед незліченими іменниками може вживатись й означений артикль для вказання на те, що мова йде про повний об'єм предмету, речовини або поняття, або про об'єм, визначений контекстом. Порівняйте:

J'aime les chansons françaises.

Le livre que je lis est intéressant.

Je peux te donner les livres que tu cherches.

J'aime le café.

Le café que je bois est bon.

L'article partitif вживається:

1. Для позначення частини цілого:

*Donnez-moi **du** pain!* – Дайте мені хліба (кусочок).

*Je mange **de la** viande.* – Я їм м'ясо (кусочок).

2. Перед абстрактними іменниками:

*avoir **de la** patience* – мати терпіння.

3. Перед назвами тварин (мяса, виробів):

*manger **du** lapin* – їсти кроля;

*avoir **du** poisson* – мати рибу.

4. Перед такими іменниками: ***gibier*** (дичина), ***volaille*** (домашня птиця), ***vaisselle*** (посуд), ***dentelle*** (мереживо):

*Nous avons **de la** volaille.* – У нас є домашня птиця.

5. Перед іменами авторів творів:

*C'est **du** Balzac.* – Це з Бальзака.

6. Перед назвами хвороб:

*faire **de la** tuberculose* – хворіти на туберкульоз.

7. У стійких виразах, що позначають явища природи:

*Il fait **du** vent.* – Вітряно.

8. У стійких виразах з дієсловами ***faire***, ***avoir***:

*faire **de la** politique* – займатись політикою;

*faire **de la** musique (**du** piano)* – займатись музикою (грати на фортепіано) ;

*faire **du** sport* – займатись спортом;

*faire **du** bateau* – кататися на човні;

*faire **du** ski (**du** patinage artistique)* – займатись лижами (фігурним катанням);

*faire **du** vélo (**de la** bicyclette)* – займатись велоспортом;

*faire **de la** planche à voile* – займатись віндсерфінгом;

*avoir **de la** chance* – пощастити (мати везіння);

*avoir **du** talent* – мати талант;

*avoir **de l'**humour* – мати почуття гумору;

*avoir **du** courage* – бути мужнім, сміливим;

*avoir **du** bon sens [sãs]* – бути розсудливим;

*avoir **de l'**imagination* – мати уяву.

9. У стійких виразах з іншими дієсловами:

*gagner **de l'**argent* – заробляти гроші;

*mettre **de l'**ordre* – прибирати (приводити до ладу).

☝ **N.B.** Неозначений артикль і частковий артиклі можуть замінюватися прийменником **de**:

а) після іменників та прислівників, що позначають кількість: *J'ai bu **une** tasse de café*;

б) перед прямим додатком до дієслова у заперечній формі: *Je n'ai pas acheté **de** café*.

Невживання артикля

1. Перед іменниками, що вживаються з іншими детермінативами (займенниковими прикметниками, кількісними числівниками тощо):

ce garçon – цей хлопець, *ma femme* – моя дружина, *plusieurs amis* – багато друзів.

2. При звертанні:

– *Bonjour, docteur!* – Доброго дня, лікарю!

3. При переліченні:

Garçons, filles, tous sont en retard. – Хлопці, дівчата – всі запізнюються.

4. Перед іменниками, що позначають професію або національність:

Ma sœur est actrice. – Моя сестра – актриса.

Cet homme est Français. – Цей чоловік – француз.

Il travaille comme ingénieur. – Він працює інженером.

5. Перед прикладкою:

Balzac, célèbre écrivain français, a écrit beaucoup de romans. – Бальзак, знаменитий французький письменник, написав багато романів.

6. На вивісках, плакатах, в оголошеннях, заголовках:

Hôtel National. – Готель Національ;

Cours d'anglais. – Курси англійської мови.

7. Якщо іменник виступає в ролі означення:

une chaise de bois – дерев'яний стілець; *une maison de pierre* – кам'яний дім.

8. Після заперечення **ni ... ni** або сполучника **soit ... soit**:

Elle n'a ni père, ni mère. – У неї немає ні батька, ні матері.

Soit indifférence, soit crainte, elle ne parle jamais de religion. – Чи то через байдужість, чи зі страху, вона ніколи не говорить про релігію.

9. У прислів'ях та приказках:

La nuit porte conseil. – Ранок мудріший за вечір.

10. Після прийменника **en**:

en France – у Франції; *en village* – у селі.

11. Перед назвами міст:

Nice est une belle ville. – Ніцца – гарне місто.

12. У деяких виразах із дієсловами **avoir** і **prendre**:

avoir peur – боятися;

avoir faim – бути голодним;

avoir soif – відчувати спрагу;

avoir lieu – мати місце, відбуватися;

prendre place – брати участь;

prendre part – брати участь.

13. У деяких виразах з прислівниками:

à peine – ледве, ледь;

à pied – пішки;

à toutes jambes – зі всіх ніг;

avec plaisir – із задоволенням.

👉 **N.B.** Артикль (означений чи неозначений) вживається, коли іменник супроводжується додатком:

Il nous l'annonce avec une joie non dissimulée. – Він нам заявляє про це з неприхованою радістю.

14. Перед іменниками, що позначають дні тижня, назви місяців, пори року:

Je viens mardi. – Я приїду у вівторок.

Je viens en octobre. – Я приїду у жовтні.

Je viens en hiver. – Я приїду взимку.

15. Перед іменниками у функції обставини:

aller sans arrêt – йти без зупинки.

16. У безособових зворотах **il fait, il est, il y a**:

Il fait nuit. – Ніч.

👉 **N.B.** Артикль (означений чи неозначений) вживається, коли іменник супроводжується означенням: *Il fait un temps splendide.* – Погода чудова

17. У телеграфному стилі:

Reçu colis. – Пакунок отримано.

EXERCICES

🔑 **1 Mettez l'article partitif «du», «de la» ou «de l'».**

a) pour parler de l'alimentation:

1. Achetez _____ lait!
2. Je voudrais _____ chocolat!
3. Il boit _____ eau.
4. Je mange _____ confiture.
5. Il y a _____ jambon dans le frigo.

c) pour parler du temps qu'il fait:

1. Il y a _____ neige dans la rue.
2. Il y a _____ vent.
3. Il y a _____ brouillard.
4. Il y a _____ verglas sur les routes.
5. Il y a _____ givre sur les vitres.

b) pour parler des loisirs:

1. Je fais _____ ski.
2. Tu fais _____ danse.
3. Elle écoute _____ musique.
4. Nous faisons _____ vélo.
5. Ils font _____ bricolage.

d) dans les expressions:

1. J'ai _____ chance.
2. Tu as _____ patience.
3. Il a _____ courage.
4. Nous faisons _____ bruit.
5. Ils gagnent _____ argent.

🔑 **2 Mettez «du», «de la», «de l'», «des».**

1. _____ pain	6. _____ vin	11. _____ salade	16. _____ fruits
2. _____ sauce	7. _____ fraises	12. _____ poisson	17. _____ thé
3. _____ huile	8. _____ œufs	13. _____ sel	18. _____ chocolat
4. _____ crème	9. _____ viande	14. _____ riz	19. _____ parmesan
5. _____ soupe	10. _____ poireau	15. _____ jus de fruits	20. _____ vanille

📖 **3 En Bretagne, il existe un gâteau traditionnel – le gâteau breton. Qu'est-ce qu'il y a dans ce gâteau?**

Modèle: *Dans le gâteau breton il y a _____*

Gâteau breton

farine ; beurre ; œufs ; lait ; sucre.

🔑 **4 Imitez le modèle suivant et faites des phrases.**

Modèle : fromage (manger) → *J'aime le fromage. Je mange du fromage.*

1) beurre (manger)	6) poisson (vouloir)
2) danse (faire)	7) sucre (acheter)
3) musique (écouter)	8) confiture (prendre)
4) thé (boire)	9) peinture (faire)
5) talent (avoir)	10) lumière (voir)

🔑 **5 Article partitif ou indéfini? Choisissez le bon article.**

1. Je voudrais **de la/une** pomme ou **du/un** chocolat.
2. Est-ce que tu as **de l'/un** argent?

3. Il reste **du/un** jambon et **de la/une** tomate.
4. Pour faire ce gâteau, prends **du/un** beurre et **de l'/un** œuf.
5. Je voudrais acheter **un/du** croissant.
6. Est-ce qu'il y a **du/un** lait dans le frigo?
7. Aujourd'hui, il y a **du/un** vent et **de la/une** pluie.
8. Est-ce que tu écoutes **du/un** jazz?
9. *J'ai horreur de manger **un/du** riz.*
10. ***De la /une** sueur perlait sur son front.*

➡ 6 Choisissez le bon article.

1. J'aime bien **du/le/un** rock et j'écoute **du/le/un** rock.
2. Pour faire ce gâteau, il faut **du/le/un** chocolat et **de l'/les/des** œufs.
3. Comme loisir je fais **de la/la/une** danse et **de la/la/une** peinture.
4. Comme sport je préfère **du/le/un** football et je voudrais faire **de la/la/une** natation.
5. Il y a **de la/la/une** neige dans la rue; j'adore **de la/la/une** neige!
6. Je ne veux pas sortir: il y a **du/le/un** vent et **de la/la/une** pluie.
7. Elle voudrait gagner **de l'/l'un** argent.
8. Les enfants jouent et font **du/le/un** bruit.
9. J'aime bien ce garçon: il a **du/le/un** courage.
10. Le matin, je mange **du/le/un** pain avec **du/le/un** miel.

➡ 7 Mettez l'article qui convient.

1. Regarde cette maison! C'est _____ maison de Philippe.
2. Les Français boivent _____ vin et _____ eau aux repas.
3. Il y a _____ viande, _____ beurre et _____ fruits dans le frigo.
4. J'aime _____ fromage et je mange _____ fromage.
5. J'aime _____ sport, je fais _____ vélo.
6. J'aime _____ jambon, je mange _____ jambon.
7. Vous avez _____ très belle robe! Vous avez _____ goût.
8. Attention! Tu fais _____ bruit.
9. _____ talent ne suffit pas à faire un grand artiste.
10. Il faut _____ patience quand on étudie une langue étrangère.

✍ 8 Répondez aux questions suivantes.

a) Modèle : Qu'est-ce que tu écoutes comme musique? → *J'écoute **du** rock et **du** rap. J'aime aussi **la** musique classique.*

1. Qu'est-ce que tu fais comme sport?
2. Qu'est-ce que tu aimes comme loisir?
3. Qu'est-ce que tu prends comme dessert?
4. Qu'est-ce que tu manges au petit déjeuner?
5. Qu'est-ce que tu aimes dans la vie?

b) Modèle : Qu'est-ce que tu préfères: la mer ou la montagne? → *Je préfère **la** mer.*

1. Qu'est-ce que tu préfères: la littérature ou l'histoire?
2. Qu'est-ce que tu préfères: la glace ou le chocolat?
3. Qu'est-ce que tu préfères: la télé ou la radio?
4. Qu'est-ce que tu préfères: le cinéma ou le théâtre?
5. Qu'est-ce que tu préfères: la viande ou le poisson?

➔ 9 Mettez «de», «d'», «du», «de la», «de l'».

1. Je voudrais _____ eau.
2. Je prends un verre _____ eau.
3. Il achète _____ bière.
4. Elle mange un paquet _____ biscuits.
5. Vous voulez _____ sel?
6. Elle prend _____ vin.
7. J'achète _____ beurre.
8. Tu as un pot _____ miel?
9. Vous avez _____ sucre?
10. Je voudrais un kilo _____ poires.

✍ 10 Imitiez les modèles suivants.

a) Il y a **du** vent (*trop*) → Il y a **trop de** vent.

1. Il fait du ski (*beaucoup*).
2. J'ai du travail (*assez*).
3. Mettez du sucre (*un peu*).
4. Nicolas a des amis (*peu*).
5. Tu fais du bruit (*trop*).

b) J'ai acheté **du** lait (un litre) → J'ai acheté **un litre de** lait.

1. Il faut du sucre (*un kilo*).
2. Je voudrais du pain (*un morceau*).
3. Il y a de la confiture (*un pot*).
4. Je prends du thé (*une tasse*).
5. Prenez du jambon! (*une tranche*)

✍ 11 Dites «oui» à votre ami.

1. Est-ce que vous voulez du chocolat ? (*beaucoup*)
2. Est-ce que vous voulez du thé ? (*une tasse*)
3. Est-ce que vous avez de la confiture ? (*un pot*)
4. Est-ce que vous voulez du pain ? (*un morceau*)
5. Est-ce que vous faites du sport ? (*un peu*)
6. Est-ce que vous avez du Coca ? (*une bouteille*)
7. Est-ce que vous avez du sucre ? (*assez*)
8. Est-ce qu'il y a du vent ? (*un peu*)
9. Est-ce que vous avez du vin ? (*beaucoup*)
10. Est-ce qu'il fait du violon ? (*un peu*)

➔ 12 Complétez les phrases suivantes. Plusieurs solutions sont possibles.

Modèle : J'aime le sport: je fais de la _____ et un peu de _____ .→

J'aime le sport: je fais de la natation et un peu de tennis.

1. J'aime la musique: j'écoute beaucoup de _____ .
2. Il faut acheter du _____, une bouteille d' _____ et quatre tranches de _____ .
3. Je voudrais une tasse de _____ .
4. Le matin, je mange du _____ .
5. Mettez du _____ et un peu de _____ dans le gâteau!
6. Aujourd'hui, il fait froid et il y a du _____ .
7. Michel sent _____ joie dans la voix de son père.
8. Il y a _____ colère dans son regard.
9. Quand il voit son nom dans le journal, il éprouve _____ joie immense.
10. Sortez tous, il faut _____ calme et _____ air.

✍ 13 Terminez les phrases suivantes.

1. Comme musique, j'écoute _____
2. Comme sport, je fais _____ (je voudrais faire _____)
3. Comme loisir, j'aime _____
4. Le matin, je mange _____ et je bois _____
5. J'aime aussi _____

✍ 14 Traduisez.

1. Моя подруга не їсть м'ясо, вона вегетаріанка.
2. Я не люблю овочі, віддаю перевагу фруктам.
3. Передай мені, будь ласка, цукор.
4. Ви вип'єте кави?
5. В диктантах він робить багато помилок.
6. У нас дві кімнати: кухня і спальня.
7. Сьогодні ми прочитаємо лише частину тексту.
8. Що ти їси? – Хліб з маслом і сиром.
9. Покладіть рибу у холодильник.
10. Вона ставить квіти на стіл.